

ประตูป้ายหน้าศาลมหารคพิจารณ์

แห่งเรกขอกระบบศาลประทวน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงให้ความสำคัญพระราชหฤทัยในกิจการอันเกี่ยวกับการชลประทานหรือการพัฒนาแหล่งน้ำเป็นอย่างมาก เพราะทรงตระหนักดีว่า “น้ำ คือชีวิต” พระองค์เคยมีกระแสพระราชดำรัสแก่ผู้ถวายงานใกล้ชิดพระองค์ว่า “ฉันสนใจชลประทานมาตั้งแต่เด็ก” และพระองค์ได้ทรงศึกษาอย่างจริงจังจนทรงเป็นปราชญ์ในเรื่องน้ำของแผ่นดิน อย่างแท้จริง

สำหรับในพื้นที่ อ.สามชุก จ.สุพรรณบุรี ในอดีตไม่มีระบบชลประทาน ทำให้ในบางพื้นที่ควบคุมการใช้น้ำในการเกษตรไม่ได้ จน

ประตูระบายน้ำชลมารคพิจ แห่งแรกของระบบชลประทาน

กระทั่งเมื่อวันที่ 20-21 กันยายน พ.ศ. 2498 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ เยี่ยมพสกนิกร ทำให้ระบบชลประทานพัฒนาขึ้น ทำให้เกษตรกรมีน้ำทำนา ปลูกพืชไร่อย่างต่อเนื่อง

นายไพโรจน์ แสงจินดา หัวหน้าสถานีทดลองการใช้น้ำชลประทานที่ 4 (สามชุก) อ.สามชุก จ.สุพรรณบุรี กล่าวว่า ครั้งเมื่อ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ เยี่ยมพสกนิกร ทำให้เมืองสามชุก มีระบบชลประทานใช้ คือทรงเปิดประตูระบายน้ำชลมารคพิจารณ เมื่อมีการพัฒนาระบบชลประทานเป็นโครงข่ายอย่างทั่วถึง ทำให้พสกนิกรมีน้ำหล่อเลี้ยงชีวิตและทำการเกษตร พร้อมทั้งขยายสู่การท่องเที่ยวทั้งทางบก ทางน้ำ จนสามชุก ได้กลายเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าพืชผลทางการเกษตร เพราะสามชุกเป็นเมืองที่อยู่ทางด้านเหนือของจังหวัดสุพรรณบุรี มีแม่น้ำสุพรรณบุรี หรือแม่น้ำท่าจีน ไหลผ่านเป็นลำน้ำสายหลักของท้องถิ่น พื้นดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง เหมาะแก่การเพาะปลูก และยังแวดล้อมด้วยพื้นที่ราบลุ่มแบบหนองบึง จนถือเป็นพื้นที่

การเกษตรที่สำคัญของสุพรรณบุรี แห่งหนึ่ง

หัวหน้าสถานีทดลองการใช้น้ำชลประทานที่ 4 กล่าวอีกว่า ดูจากภาพและทราบจากคนในพื้นที่ ทำให้ทราบว่าพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนิน มาที่โครงการรักษาและบำรุงน้ำโพธิ์พระยา จากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินไปที่วัดสามชุก ในวันที่ 20 กันยายน 2498 พอดตอนเย็น

พระองค์ได้ประทับแรมที่เกาะแก้ว หน้าโครงการบำรุงรักษาน้ำสามชุก ตรงนั้นเป็นเกาะมีน้ำล้อมรอบ ตอนเช้าพระองค์เสด็จพระราชดำเนินลงเรือพระที่นั่งจากเกาะแก้วที่ประทับขึ้นมาตรงหน้าโครงการสามชุก เมื่อถึงโครงการสามชุก ได้ประทับรถยนต์พระที่นั่งจาก

เสด็จเป็นจำนวนมาก “ท่านเสด็จฯ มาที่สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทานแห่งนี้ เป็นสถานีแรกของกรมชลประทาน ตั้งจากตอนนั้นชลประทาน จะขอเงินกู้จ.ชยันนา แต่ตอนนั้นยังไม่สามารถตอบให้ได้อย่างไร ดังนั้นสถานีทดลองการใช้น้ำของพืช เพื่อจะเอาไปตอบว่าข้าวต้องไขว้ได้เท่าไร ที่ท่านเสด็จฯ มา ก็เพื่อการอะไรได้บ้าง ท้ออะไรบ้าง”

ในโครงการไล่เรือขึ้นมาจากแม่น้ำท่าจีน ซึ่งปัจจุบันเป็นสะพานปูน และมาลงตรงหน้าสถานีทดลองการใช้น้ำชลประทานที่ 4 (สามชุก) และได้ทูลเชิญเสด็จฯ ทอดพระเนตรการดำเนินการกิจการของสถานีทดลองการใช้น้ำฯ ตอนนั้นแถวคันคลอง และแนวถนนจะมีประชาชนมารอรับ

สามารถพิจารณา ชลประทาน

ทั้ง
ชลประทานที่ 4 กล่าวอีกว่า ดู
ทำให้ทราบว่าพระองค์ได้เสด็จ
บำรุงน้ำโพธิ์พระยา จากนั้นได้เสด็จ
20 กันยายน 2498 พอตอนเย็น
พระองค์ได้ประทับแรมที่เกาะ
แก้ว ท้าโครงการบำรุงรักษาน้ำ
สามชุก ตรงนั้นเป็นเกาะมีน้ำ
ล้อมรอบ ตอนเช้าพระองค์
เสด็จพระราชดำเนินลงเรือ
พระที่นั่งจากเกาะแก้วที่ประทับ
ขึ้นมาตรงหน้าโครงการฯ
สามชุก เมื่อถึงโครงการสามชุก
ได้ประทับรถยนต์พระที่นั่งจาก
แม่น้ำท่าจีน ซึ่งปัจจุบันเป็นสะพาน
รับน้ำชลประทานที่ 4 (สามชุก)
ดำเนินการกิจการของสถานีทดลอง
แนวถนนจะมีประชาชนมารอรับ

เสด็จเป็นจำนวนมาก

“ท่านเสด็จฯ มาที่สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทานที่ 4 เนื่องจาก
เป็นสถานีแรกของกรมชลประทาน ตั้งขึ้นในปี 2498 สาเหตุที่ต้องตั้งเนื่อง
จากตอนนั้นชลประทาน จะขอเงินกู้จากธนาคารโลกเพื่อมาสร้างเขื่อนที่
จ.ชัยนาท แต่ตอนนั้นยังไม่สามารถตอบได้ว่าจะมีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ทำ
ให้อย่างไร ดังนั้นสถานีทดลองการใช้น้ำฯ จึงเกิดมาเพื่อทดลองการใช้น้ำ
ของพืช เพื่อจะเอาไปตอบว่าข้าวต้องใช้น้ำเท่าไร ในพื้นที่ที่สามารถปลูก
ข้าวได้เท่าไร ที่ท่านเสด็จฯ มาก็คือเพื่อมาทอดพระเนตรว่าสถานีฯ ดำเนิน
การอะไรได้บ้าง ทำอะไรบ้าง”

นายไพโรจน์ กล่าวด้วยว่า ตั้งแต่ในหลวง เสด็จฯ เมื่อปี 2498
ตั้งแต่นั้นมา ชลประทาน ได้มีการศึกษาการใช้น้ำของพืชทุกชนิด เพราะ
สมัยนั้นไม่ทราบว่าพืชแต่ละชนิดต้องใช้น้ำเท่าไร ชลประทาน จึงได้
สนองพระราชดำริระบบชลประทานที่ท่านได้รับสั่ง ออกแบบระบบ
ชลประทาน ถูกลองเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และยังได้ศึกษาเกี่ยวกับการ
ใช้น้ำปลูกข้าว ปลูกผัก ปัจจุบันก็ยังมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยการใช้น้ำของ
พืชอยู่ สำหรับสถานีทดลองน้ำจะมีประโยชน์แก่โครงการบำรุงรักษาส่งน้ำ
ทั่วประเทศ เพราะเมื่อเกิดสถานีทดลองการใช้น้ำที่สามชุกขึ้นมาแล้ว จะ
เป็นข้อมูลพื้นฐานทำให้เรารู้ว่าพืชแต่ละชนิดใช้น้ำเท่าไร หน้าแล้งจะ
ส่งน้ำให้เท่าไร เช่นพื้นที่ 1 หนึ่งไร่ ต้องส่งน้ำให้เกษตรกรเท่าไร เพื่อ
จะได้บริหารจัดการน้ำอย่างถูกต้องเหมาะสม ทำให้เกษตรกรมีน้ำใช้
การปลูกข้าว พืชผัก ผลไม้ ได้อย่างพอเพียง

คุณยายเกษร บัวปรอด หรือ คุณยายต้อย อายุ 73 ปี ชาวบ้าน
บ้านสะพานขาว อำเภอสามชุก เล่าว่า ราว ๆ พ.ศ. 2475 ขณะนั้นยังไม่มี
กิจการชลประทาน จึงได้มีการสร้างประตูระบายน้ำเพื่อกักน้ำ และช่วย
ในการทอดน้ำ ส่งน้ำ เพื่อการชลประทานให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งใช้
เวลาก่อสร้างนานหลายปี จนกระทั่งแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ 20-21 กันยายน
2498 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดเขื่อน
ชลมารคพิหารณ์ ที่ อ.สามชุก เสด็จฯ เยี่ยมพสกนิกร และทรงประทับ
แรมที่มิ่งถิ่น บริเวณเกาะกลางของประตูระบายน้ำ อำเภอสามชุก ซึ่งเป็น
ที่ทำการชลประทานสามชุกในปัจจุบัน โดยในวันนั้นตนได้เฝ้าฯ รับเสด็จ
ด้วย พระองค์ใช้พระหัตถ์กับศีรชะ แล้วบอกว่าให้ตั้งใจเรียน ขยัน ให้
ช่วยพ่อแม่ทำงาน ยังความปลื้มปิติอย่างหาที่สุดมิได้ ยังจำภาพติดตา
มาจนถึงทุกวันนี้ โดยในครั้งนั้น มีประชาชนเฝ้าฯ รับเสด็จ เต็มสองฝั่ง
แม่น้ำท่าจีน เป็นจำนวนมาก.